

KERNOV DOM – OBJEKT, KTORÝ NEMOŽNO PREHLIADNUŤ

Málokterý dom v Bratislave má takú výnimočnú polohu ako náročný objekt Rybárskej brány a Hviezdoslavovho námestia, známy ako Kernov dom. Je to zrejme tým, že sa nachádza na rozhraní historického jadra a výrazného priestorového uvoľnenia mimo historického jadra v podobe Hviezdoslavovho námestia. Tento priestorový fenomén, ktorý umožňuje aj zväčšovanie odstupe od stavieb, v spojitosti s výraznou trasou pešieho pohybu vytvárajú polohovú exkluzívitu objektu na Rybárskej bráne číslo 8. Túto výnimočnosť si zrejme uvedomovali aj autori projektu jeho obnovy a dostavby. Nakoniec, nebola to ich prvá realizácia v tejto lokalite. Po obnove a dostavbe hotela Carlton a podzemných garáží pod Hviezdoslavovým námestím je to tretia realizácia autorského kolektívu v tomto mimoriadne hodnotnom priestore Bratislavy.

V pozícii, kde sa dnes nachádza Kernov dom, kedysi prebiehal hradbový múr so vstupnou bránou. Do gotického mesta sa vstupovalo štyrmi bránami, z ktorých Rybárska brána z 2. polovice 14. storočia bola najmladšou. Brána spájala stredoveké mesto s predmestím Donau Neusiedel (Nová Osada). Okolité prostredie bolo močaristé. Záplavové pásmo Dunaja siahalo po dnešnú Panskú a Laurinskú ulicu. Po vybudovaní hradieb v 14. storočí a vytvorení priekopy z vyschnutého ramena Dunaja sa vymedzil priestor, ktorý v súčasnosti tvorí priestor Hviezdoslavovho námestia. /1/ História samotného objektu sa začala odvíjať v 13. storočí, keď tu bol vybudovaný dvojpodlažný dom, ktorý sa stal súčasťou hradbového opevnenia mesta. Jeho význam sa odvíjal od blízkej Rybárskej brány. Táto prechádzala rôznymi premenami. Okrem zmeny objemu a vonkajšieho výrazu bola v čase tureckého nebezpečenstva zo strachu pred nepriateľom zúžená zamurovaním. Po pominutí nebezpečenstva bola v roku 1756 prestavaná a vstup rozšírený, aby sa zlepšil prístup k novému kláštornému kostolu Notre Dame. V roku 1776 ju však v rámci likvidácie mestských hradieb zbúrali. Spolu s nimi boli asanované aj nadväzujúce domy. Avšak už v rokoch 1837 – 1838 bol na pôvodnej parcele a čiastočne zasypanej priekope postavený nový, tentoraz štvorpodlažný klasicistický obytný nájomný objekt od architekta Ignáca Feiglera st., známy ako Kernov dom. /2/ Od tohto obdobia sa stavebné úpravy odvíjali od zmien vlastníkov a nájomníkov, ktorí rôzne upravovali jeho dispozíciu.

Súčasná riešenie objektu vychádza zo skutočnosti, že ide o pamiatkovo chránený objekt, má mimoriadne polohové aj lokálne atribúty (budova Opery SND, hotel Carlton, novokoncepované Hviezdoslavovo námestie, tangenciálna pešia zóna historického jadra a bezprostredný kontakt na podzemné garáže na Hviezdoslavovom námestí). Napriek známym a evidentným faktom však jeden z autorov projektu Vlado Vršanský konštatuje, že „realizovaný projekt je výsledkom konštruktívne hľadaných kompromisov medzi investorom, architektom a pracovníkmi príslušných pamiatkových organizácií. Toto hľadanie nebolo jednoduché, stálo nemálo času a aj prostriedkov. Som presvedčený, že výsledok preukázal, že takáto cesta vzájomnej kolegiálnej spolupráce bola užitočná.“/3/

Riešenie Kernovho domu od prvopočiatku počítalo s úplným zachovaním existujúcich uličných fasád v ich najhodnotnejšej forme. Vzniknuté odchýlky od pôvodného stavu vznikli ako dôsledok prevádzkových zmien a maximálneho podnikateľského využitia atraktívneho objektu. V zásade ide o obnovu s dostavbou, ktorá sa však realizovala vo vnútornej časti domu. Pôvodný vnútorný dvor, do ktorého boli orientované kamenné pavlače, bol nahradený át-riom s pôvodným kamenným schodiskom a výťahmi. Toto je nad štvrtým nadzemným podlažím prekryté presklenou konštrukciou, vertikálne oddeľujúcou reštauračné a administratívne priestory od obytných, ktoré sa nachádzajú v rámci podkrovia a dostavby nad 4. NP. Práve v tejto časti sa jednoznačne prejavuje vložený architektonický novotvar, ktorý z átria vnímame ako celozasklenú fasádu, korešpondujúcu s prekrytím átria.

Funkčné využitie objektu sa odvíja od atraktivity lokality a vysokých kvalít prostredia. Prvé dve nadzemné podlažia využíva nadštandardné reštauračné zariadenie Le Monde. /4/ V rámci 2. NP sa nachádza aj kuchyňa reštaurácie, pričom jedlo do ostatných reštauračných priestorov sa distribuuje príručným výťahom. V rámci tohto podlažia sú umiestnené aj administratívne priestory prevádzky reštaurácie. V obnovenom suteréne, ktorý bol predtým využívaný na skladové priestory, sa nachádza exkluzívny klub. Hodnotu týchto atraktívnych klenutých priestorov znásobuje fakt, že patria k najstarším častiam domu. Ich sprevádzkovanie sa viaže na investične, staticky a stavebne náročné úpravy priestorov 2. PP, pričom objekt bolo potrebné v suteréne staticky zabezpečiť mikropilotami. Pri archeologickom prieskume umožnenom statickým zabezpečením budovy boli objavené neuveriteľne zachované drevené dubové

piloty pochádzajúce z 10. storočia. /5/ V druhom suteréne sa nachádzajú strojná chladenia a vzduchotechniky. V tejto časti domu sú popri zázemí personálu aj nevyhnutné skladové priestory.

Hlavný vstup pre návštevníkov reštaurácie Le Monde je z Hviezdoslavovho námestia, kde pozíciu vstupu akcentuje v Bratislave ojedinelý, kamenný portikus, ktorý dáva budove netradičný charakter. Zároveň je prekrytím vstupných priestorov na prízemí a vytvára aj balkón nad hlavným vstupom, umožňujúci pohľad zhora na Hviezdoslavovo námestie. Prvý suterén, prízemie a prvé poschodie tvoria funkčnú časť objektu, ktorá je verejná, otvorená a prístupná pasantom. Interiéry reštaurácie Le Monde, evokujúce svojim stvárnením skôr barok ako klasicizmus, v duchu ktorého je Kernov dom stváraný, sú dielom pražskej architektky Petry Peškovej. Fotografie, ktorými sú pojednané steny reštaurácie, sú zase z dielne fotografa Martina Varholíka. Interiéry klubu v suteréne sú podľa návrhu architekta Luigioho Bruna z Verony. Nad podlažiami s reštauračnou prevádzkou, teda v 3. a 4. NP, sa rozprestierajú administratívne priestory, ktoré svojim dispozično-prevádzkovým riešením umožňujú autonómne umiestnenie viacerých firiem. Interiéry kancelárií navrhol architekt Tomáš Kubička. V rámci podkrovných priestorov v tvare pôvodnej strechy zo strany Hviezdoslavovho námestia a Rybárskej brány, ako aj dostavby novotvarom zo zvyšných dvoch strán týchto podlaží, sa nachádzajú tri luxusné apartmánové byty. Práve z dôvodov presvetlenia hlavných obývacích priestorov na 5. NP sú zo strany Hviezdoslavovho námestia aj Rybárskej brány vytvorené výrazné tympanóny, ktoré sú asi najproblematickejšou stránkou obnovy a dostavby Kernovho domu. Ak u historickej architektúry, a predpokladám, že nielen u nej, platí zásada, že parter a strešná rovina by mali byť v zhode, tak potom zo strany Hviezdoslavovho námestia akcent vstupného portika má logicky odozvu v tympanóne strechy. Tento je voči druhému obohatený výtvarným dielom – volavkou s rybami od sochára Martina Lettricha. Zo strany Rybárskej brány by sme ťažko hľadali vzťah medzi vstupom pre administratívnu časť objektu, byty a personál v parteri a rovnakým tympanónom v strešnej rovine. Nad týmto vstupom sa nachádza novodobá markíza. Tu je namieste výpoveď jedného z autorov o hľadaní kompromisov. Ďalším diskutabilným prvkom sú predsunuté exteriérové sedenia, prekryté konštrukciou, ktoré znemožňujú vnímanie parteru historického domu. Avšak toto je všeobecne platný moment, ktorý sa netýka iba tohto domu v historickom jadre.

Hoci problémom obnovy je pôvodná historická časť objektu a jeho zapojenie do organizmu historického jadra Bratislavy, autori riešia predovšetkým umiestnenie nových funkcií a ich dopad na tento objekt. Nielen na dispozičné riešenie, ale hlavne na vonkajší výraz domu, zachovanie pamiatkových hodnôt, pričom výhodou i nevýhodou zároveň je exponovanosť polohy Kernovho domu. Autori objekt maximálne zachovávajú z hľadiska vonkajšieho výrazu, avšak spomínaný tympanón zo strany Rybárskej brány, ako aj vstupy z tejto ulice znižujú výslednú hodnotu obnovy a dostavby.

Hoci situácia v oblasti architektonickej tvorby v historickom prostredí sa riadi predovšetkým jasnými a jednoznačnými regulatívmi a zámermi pamiatkovej obnovy, subjektívny rozmer tvorivého procesu bude vždy predmetom vášnivých diskusií v okamihu vzniku architektonického projektu či hotového diela. Podstatné je, ako preverí tieto zásahy do pamiatkového prostredia čas. Presvedčia nás o tom množstvo obnov, dostavieb a nadstavieb v bratislavskom historickom jadre, resp. v jeho bezprostrednom kontakte. Predkladaná realizácia má všetky atribúty diela, ktoré sa môže stať vhodnou ukážkou náročného procesu tvorby a následnej realizácie v pamiatkovom prostredí.

Peter Vodrážka

Literatúra:

- 1/ Musilová, M. – Horanský, P.: Rybárska brána v Bratislave znovu objavená. *Pamiatky a múzea*, 1/2002, s. 38 – 43
- 2/ Dulla, M., Krivošová, J., Lukáčová, E., Moravčíková, H., Pohaničová, J., Stachová, M., Vodrážka, P.: *Majstri architektúry*. Vydavateľstvo PERFEKT, 2005, s. 14 – 15
- 3/ Vršanský, V.: *Popis projektu Kernov dom – slovo autorov*. ASB – architektúra, stavebníctvo, bývanie, 2005
- 4/ Petránsky, Ľ.: *Kernov dom – dominanta s novou tvárou*. ASB – architektúra, stavebníctvo, bývanie, 3/2006
- 5/ Juh: *Kernov dom na Hviezdoslavovom námestí sa už čoskoro zaskvie v plnej kráse*. *Bratislavské noviny*, 19. 5. 2005

REKONŠTRUKCIA OBJEKTU, RYBÁRSKA BRÁNA 8, BRATISLAVA

Autori: Vladimír Vršanský, Pavol Pernecký

Autor výtvarných diel: Martin Lettrich

Investor: Damascene, s.r.o., Bratislava

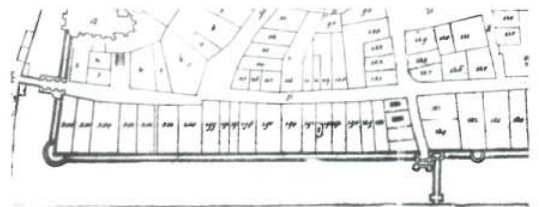
Projekt: 2003 – 2004

Realizácia: 05. 2003 – 09. 2005

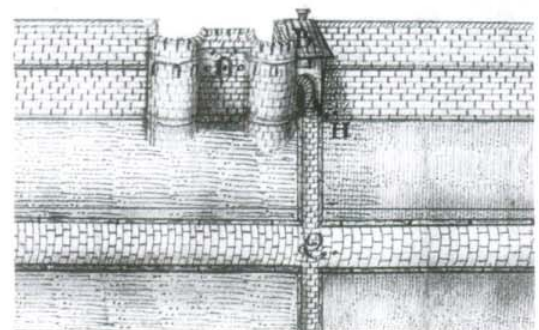
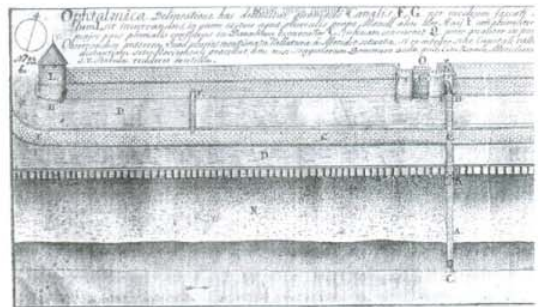
Foto: Martin Varholík, Michal Vršanský

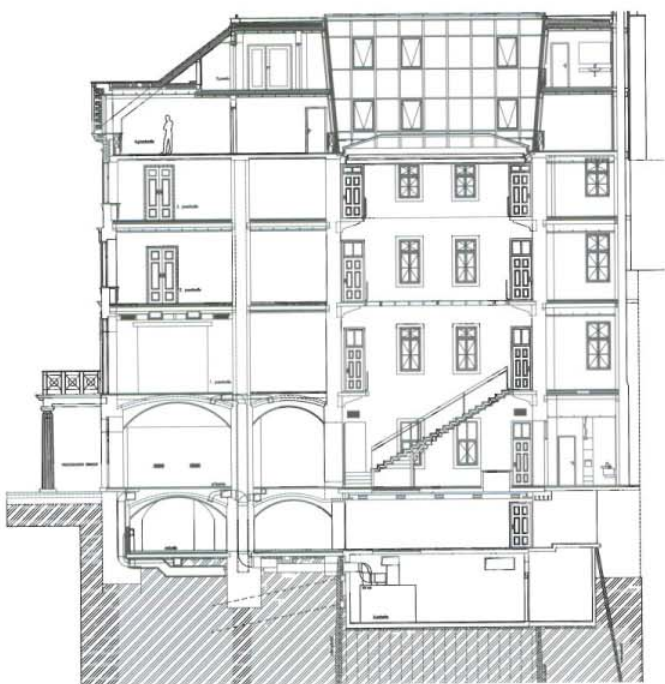

- 14. - 15. storočie – murivá zistené archeologickým výskumom 6/2001
- 14. - 15. storočie – predpokladané murivá resp. zistené archeologickým výskumom v roku 1990
- 16. storočie – zamurovanie brány roku 1529 zistené archeologickým výskumom 6/2001
- 18. storočie – kanál zistené archeologickým výskumom 6/2001
- 18. storočie – predpokladané murivá kanála
- 19. storočie – vpusť do kanála
- 20. storočie – káble elektrického vedenia

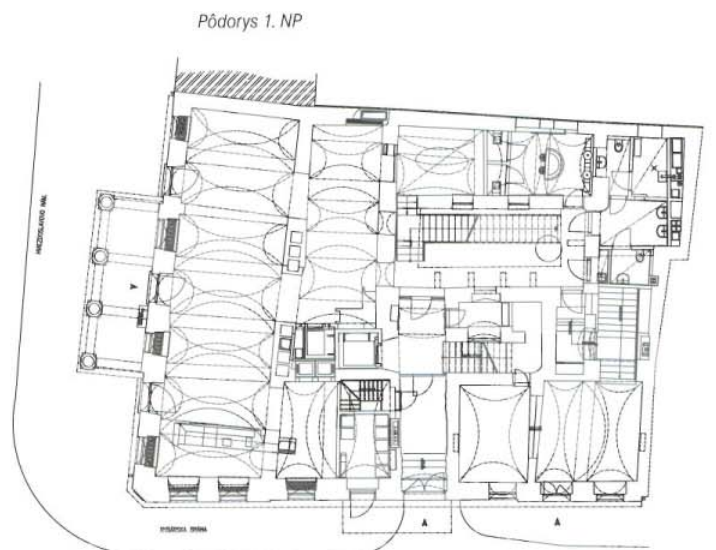

Plány regulácie priekopy podľa mešťanostu J. K. Burgstallera z roku 1735

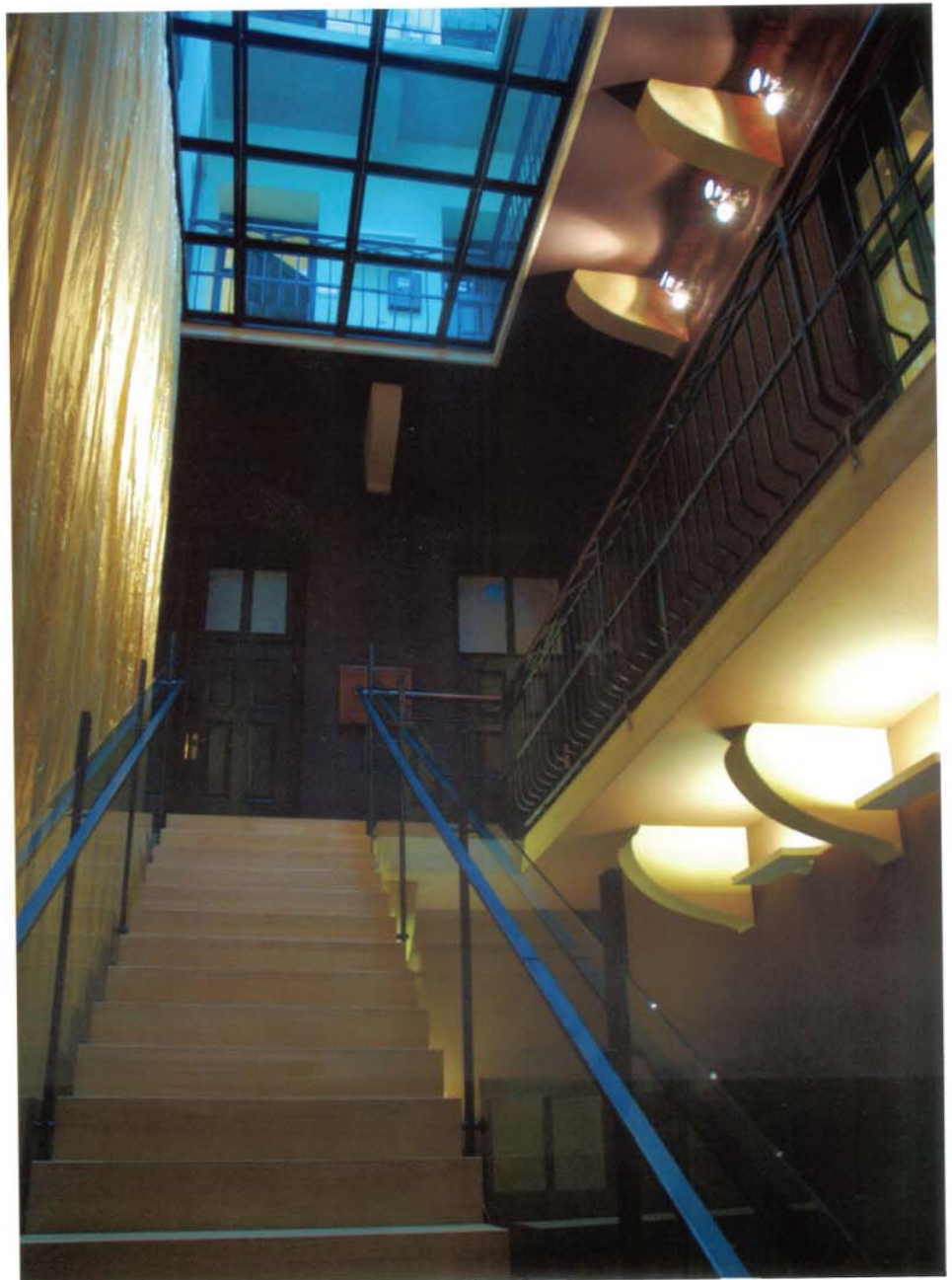

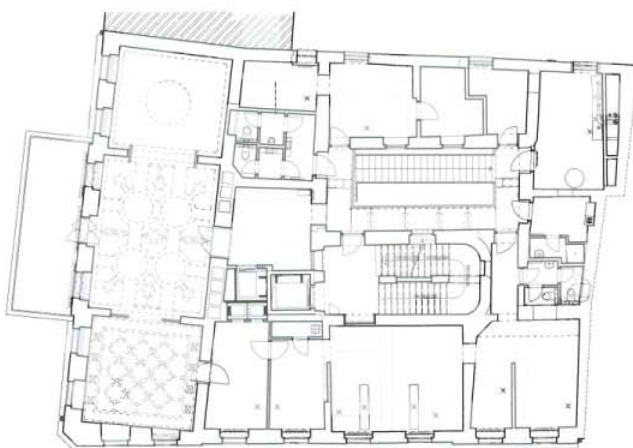
Rez pozdižny

Pôdorys 1. NP

Põdorys 2. NP

Põdorys 5. NP

